ԱՊՐԻԼԻ 24-ԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎԵՑ ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏՅԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Ապրիլի 24-ին Երևանի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր եկեղեցում, հանդիսապետությամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, կատարվեց հոգեհանգստյան էկումենիկ արարողություն՝ Հայոց Մեծ եղեռնի նահատակների հոգիների հանգստության համար:

Արարողությունից առաջ Նորին Սրբությունն իր Հայրապետական խոսքն ուղղեց ներկաներին՝ ասելով.

«Սիրելի հավատացյալ ժողովուրդ.

Հիշատակի և ոգեկոչման օրեր ենք ապրում՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 90-ամյակին: Մեր պատմության մեծ ողբերգության տարելիցի առիթով մեզ հետ են և խոնարհումի ու հարգանքի իրենց տուրքն են բերում շատ ազգերի ներկայացուցիչներ և Հայոց ցեղասպանությունը իրենց որոշումներով դատապարտող շատ պետություններ:

90-րդ Ապրիլ 24-ն է այսօր: Ողջ աշխարհում հայոց եկեղեցիների Սուրբ Խորանների դրսից դրսազան Պատարագի արարողությամբ աշխարհասփյուռ ազգս հայոց աղոթք է բարձրացնում երկինք և աշխարհի բոլոր կողմերում խոնարհվում Մեծ եղեռնի հուշակոթողների առջև: Ծիծեռնակաբերդի բարձունքում հայոց պետական ավագանու, բազմահազար մեր ժողովրդի, ազգաց ու պետությունների ներկայացուցիչների հետ խոնարհվեցինք մեր նահատակների անմար հիշատակի առջև և աղաչական ամենաջերմ զգացումով երեկոյան ժամերգության այս հաղորդ պահին վերարին հայց ենք բարձրացնում առ Աստված նրանց հոգիների հանգստության համար: Աղոթում ենք, որ Բարձրյալն Աստված խաղաղության ու բարու մեջ պահպանի աշխարհը, որպեսզի ոչ մի ժողովուրդ չապրի ցեղասպանության ողբերգությունը: Աղոթում ենք կյանքի շինության ու առաջընթացի և ազգերի եղբայրության համար, որ Աստծո արարչագործության իմաստն ու նպատակն է, քանզի կյանքի ճանապարհներն են Տիրոջ ճանապարհները: «Նա ամեն ինչ հաստատել է կյանքի համար, և աշխարհի գործերը փրկության համար են» (Իմաստ. Սող. Ա 14):

Այս հավատով մեր ժողովուրդը վերապրեց Ցեղասպանության աղետը և իր վերածնված կյանքի հույսերով է հիշատակում նրա 90-ամյա տարելիցը: Մեր ժողովուրդը հավատում է այն արդար օրվա արշալույսին, երբ համընդհանուր ճանաչում և դատապարտում կգտնի 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունը:

90 տարի առաջ երիտթուրքական իշխանությունները որոշեցին հայ բնակչության բնաջնջման ճանապարհով վճռել «Հայկական հարցը»: Առաջին աշխարհամարտի պատերազմական իրադրությունը հարմարագույն ժա-

մանակ դարձան կազմակերպելու համար հայոց ջարդերն ու տեղահանություն-
ները: Բնիկ իր ժողովրդից դատարկվեց Արևմտյան Հայաստանը: Կորցրեցինք
երեք տասնյակից ավելի թեմեր, հազարավոր եկեղեցիներ ու եկեղեցականներ:
Ցրվեց բեկորված ժողովուրդը աշխարհում: Այսօր, սակայն, միայն Եղեռնի ցավը
չէ մեր հոգիներում, այլև հպարտության ու մխիթարության զգացումը, որ վշտակո-
ծոր ու տարագիր, օտար ափերում հաստատված հայությունը՝ հավատն ու հույ-
սը հոգում ուրքի կանգնեց, հայրենի տունը կառուցեց ու բարձրացրեց իր հոգևոր
ազգային կյանքը: Հպարտ ու մխիթարված ենք հիշելով, որ Եղեռնի աղետալի օրե-
րին, ապավինած Աստծուն, մեր ժողովուրդը իր ուժերը համախմբեց նույն ջար-
դարարներից պաշտպանելու համար Արևելյան Հայաստանի այս փոքրիկ հողա-
կտորը, որի վրա ծնունդ տվեց իր նոր պետականությանը՝ Հայաստանի Առաջին
Հանրապետությանը: Ապրված կամեցավ, որ ապրի ջարդահար ծրագրով մահ-
վան դատապարտված մեր ժողովուրդը, որպեսզի այսօր մարդկային խղճի ու
դարի առջև բարձրացնի հարցը. ո՞ւր է երեք միլիոն հայությունը, որ ապրում էր
Թուրքիայի տարածքում՝ մեծամասամբ հայրենի հողի վրա: Վաղեմություն չունի
Ցեղասպանությունը և չի կարող ունենալ, քանզի մարդկությունը չի կարող ընդ-
ունել մահվան ճանապարհները: Կյանքի ճանապարհներն են մարդկության ճա-
նապարհները:

Մեր Ժամանակն էլ պատասխանատվություն է կրում մեր այսօրը վաղվան
թողնելու հարցում: 20-րդ դարի առաջին Ցեղասպանության ճանաչումը պիտի
նպաստի արդի մեր իրականության մեջ բռնությունների, մարդու և ազգի իրա-
վունքների որևահարման անթույլատրելիության գիտակցության ամրապնդմա-
նը և պիտի նպաստի մարդասիրական արժեքների զորացմանը:

Որպես Ամենայն Հայոց Հայրապետ, հանուն մեր ժողովրդի այսօր Մենք
երախտագիտության խոսք ենք ուղղում բոլոր երկրներին ու ժողովուրդներին,
որոնք մեր կյանքի ամենադժնդակ ժամանակներում ընդունեցին և իրենց կողքին
տեղ տվեցին ջարդերից փրկված հայությանը: Նաև երախտագիտության Մեր
խոսքն ենք ուղղում Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչած պետություններին, պե-
տական ու հասարակական կազմակերպություններին և անձերին, ովքեր ջանքեր
են ներդնում այդ ճանաչումը համընդհանուր դարձնելու համար: Այսօր խոնարհ-
հումով ու աղոթքով ենք հիշում այն անհատներին, ովքեր ժամանակին իրենց բռ-
ողքի ձայնը բարձրացրեցին՝ հանուն բնաջնջվող մեր ժողովրդի:

Շնորհակալության Մեր խոսքն ենք ուղղում Հայոց Մեծ եղեռնի 90-ամյակի
առիթով իրենց հարգանքի տուրքը մատուցելու համար Հայաստան ժամանած
բոլոր Եկեղեցիների ներկայացուցիչներին, պետական պատվիրակներին, հասա-
րակական կազմակերպությունների անդամներին, տարբեր երկրներից ժամա-
նած մտավորականներին, նաև՝ Հայաստանում հավատարմագրված դեսպաններ-
ին ու դիվանագիտական առաքելությունների ներկայացուցիչներին, ովքեր
իրենց հարգանքի տուրքը մատուցելու և մեզ հետ աղոթելու համար ներկա են այ-
սօր հոգեհանգստյան արարողությանը: Մեր սերն ու բարեմաղթանքն ենք բե-

ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏՅԱՆ
ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏՅԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՀՈԳԵՎՈՐ ԴԱՍԻ ՈՒ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԵՏ ԻՐԵՆՑ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԵՆ ԲԵՐՈՒՄ ԵՎ ՔՈՒՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

ղում մեր ժողովրդի արիության ոգով ու կամքով Ցեղասպանությունը վերապրած այստեղ ներկա մեր զավակներին, որոնց վարձքը Տիրոջ խոսքի համաձայն շատ է երկնքում:

Թող Աստված ունկնդիր լինի անմեղ մեր նահատակների հոգիների հանգըստության հայցով երկինք բարձրացող մեր աղոթքներին և օրհնի բոլոր ջանքերը ի սեր խաղաղության և արդարության, ի սեր կյանքի:

«Նա ամեն ինչ հաստատել է կյանքի համար, և աշխարհի գործերը փրկության համար են» (Իմաստ. Սող. Ա 14):

Շնորհը, ողորմությունը և օրհնությունը երկնավոր մեր Հոր թող լինի մեզ հետ և բոլորի: Ամեն»:

Արարողության ընթացքում իրենց աղոթքը հնչեցրին նաև Եղեռնի 90-ամյա փարելիցի առիթով Հայաստան ժամանած քույր Եկեղեցիների ներկայացուցիչները՝ Մոսկվայի Պատրիարքության միջեկեղեցական հարաբերությունների բաժնի փոխնախագահ, Մոսկվայի թեմի առաջնորդական փոխանորդ Մարկ եպս. Եգորևսկին (Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցի), Անդրկովկասում պապական նվիրակ Կլաուդիո արքեպս. Գուջերոտտին (Հռոմեական Կաթոլիկ Եկեղեցի), Մալաթիուս արքեպիսկոպոսը (Ասորի Ուղղափառ Եկեղեցի), Կորնելիու եպս. Բարլաղեանուլը (Ռումին Ուղղափառ Եկեղեցի), Թերմոպիլեի Իոաննիս եպիսկոպոսը (Հույն Ուղղափառ Եկեղեցի), Դեյվիդ եպս. Թասթինը (Անգլիկան Եկեղեցի), ինչպես նաև Եվրոպայի Եկեղեցիների Կոնֆերանսի նախագահ Վեր. Ժան Առնոլդ դե Կլերմոնը:

Հոգեհանգստյան ավարտին Նորին Սրբությունն օրհնեց Ցեղասպանությունը վերապրած հայաստանաբնակ փարեցներին:

Արարողությանը ներկա էին ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, ՀՀ ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, Սահմանադրական Դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը, պետական և հոգևոր այրեր, օտարերկրյա դիվանագետներ և հավատավոր ժողովուրդը:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ